

Сёнтёрү ялавё

Муркаш район хаҗачё

1944 сұлхи майн 5-мёшёнченпе тухат

11 (7436) №

Юн кун, 2007 сұлхи февралён (нарас) 7-мёшё

Хакё ирёклё

ЧР Президентён Сыравне тишкернё май

Республикара

Кашниех ответләха туйса ёсleme хистет

Январён 25-мёшёнче Чаваш Республикн Президентё Н.В. Федоров Чаваш Республикн Патшаләх Канашне хайён сұлхенчи Сыравне тухрё. «Вәхәта хакламалла, сынсемшён ёсlemeлле» ятла вәл. Эпё те, Чаваш Республикн Патшаләх Канашён депутатё пулнә май, Патшаләх Канашён сак сессине, чәннипех истори пёлтерёшлё мероприятие хушантам. Сыру питех те тарән содержаниллё тата конкретлә. Пирён вара мён пири каласмалли тата мён патне антәлмалли сук мар.

Президент паләртнә тарәх, иртсе кайнә сұлталәк Чаваш Еншён экономика, технологи, культура тёлёшлө йёркеллө тата хавәрт аталанса пынә сұлталәк пулса тәчө. Пирён республикн аталану кәртәвёсем пур енёпе те тенё пекех Раҗсейри вәтам шайран пысакра. Нумай енёпе сакә вәл хамәр ёсleme тупаш тавасси федераллә бюджетран укса-тенкё уйарса парассине үстерсе пырас виҗерен икё хут аналәрах пулса пыниле сыхәннә. Вёрентү ёсне инвестицисем хывасси 21,2 процент, культуранә – 13,4 процент, сывләха сыхлас ёсе – 3 хут, туризмпа спорта 3,5 хут уснө. Сакә вәл пётөмпех сынсен сывләхне лайәхлатассине кәна мар, вёсен әс-хакәл сывләхөпе те,

экономика конкурентләхөпе те сыхәннә.

Президент халё туса хатёрленен Чаваш Республикн 2020 сұлхенчи тапхәрти экономика кәпа социаллә пурнәс аталанәвөн стратегийён проекчө сичне тёллөн чарәнса тәчө. Чаваш Енре 2020 сұл тёлне пётөмёшлө продукция туса кәларасси 2,6 хут, инвестицисем хывасси 4,9 хут үсмелле. Сынсен укса-тенкё тупашё 5,4 хут хәпәрмалла. Паллә ёнтё, сакә вәл хай тёллөн килекен япала мар. Кашнийёнех хайён вярәнөне хамәрән асаттөсемпе асаннесем, аттөсемпе аннесем ёсленё пек ырми-канми вәй хумалла. Президент сак пысак пёлтерёшлө программәна пурнәсlassипе ертсе пыракан партин витёмё пысак тесе шулать. Вәл сакна аса илтерчө. «Пёрлөхлө Раҗсейри» хайне конкретлә, чән-чән ёссен партиё, вәл сёршывра пулса иртекен ёсөемшөн яваллә пулса тарать тесе пёлтерчө. «Сакән пек условисенче Чаваш Ен халәхө хайён Президентчө темисө сұл хуши принцип тёлёшөнчөн нихәш партипе те хушәнманине пёлтерсе, сирёппөн каласан, парти сұлне кәна мар, унән стратегиллө сұлне суйласа илнө йшәнәва терёс хак парасса шанатәп», – терё Николай Васильевич. Хысән тата сапла хушса каларё: «Эпё яла-

нах хам шухәсөемпе килёшуллөн, ку должносра вара XXI ёмёр Раҗсейри историёнече Чаваш Ен ёмёрё пултәр тесе ёсленё».

«Пёрлөхлө Раҗсейри» Патшаләх Думин суйлавне хатёрленнө май сывәх вәхәтрах чи малтан татса памалли приоритетлә виҗө тёллөв пири пёлтерчө. Пёрремёшө – Раҗсейри халәхөне сыхласа хаварасси, иккёмёшө – Раҗсейри инновациллө экономика туса хурасси, виҗсөмёшө – коррупцие тёлёйёрөпех пётөрөсси тата патшаләхән тухәсләхне пётөмёшлө үстерөсси.

Республикара ялсене газ кёртөсе пётөрнө. «Ёсөмелли таса шыв», «Сулсем» программәсене пурнәсlassипе ёсөем пырачсө. Вёсене татса пама нумай миллиард тенкё укса кирлө пулать.

Республикара сывләха сыхлас ёс Раҗсейри чи лайәххисенчөн пөри. Умра вара медицина ёсөнөсем умөнчө те татах ответләрах ёсөем сук мар. Сывләх сыхлавөн сферинчи пулашу пахаләхне үстерөс тёллөвлө пилотлә проекта пурнәс кёртөме Чаваш Ен валли пётөмпө 702 миллион тенкё укса уйәрма паләртнә.

Вёрентү ёсөнөче чи лайәххисенчөн пөри. Умра вара медицина ёсөнөсем умөнчө те татах ответләрах ёсөем сук мар. Сывләх сыхлавөн сферинчи пулашу пахаләхне үстерөс тёллөвлө пилотлә проекта пурнәс кёртөме Чаваш Ен валли пётөмпө 702 миллион тенкё укса уйәрма паләртнә.

Вёрентү ёсөнөче чи лайәххисенчөн пөри. Умра вара медицина ёсөнөсем умөнчө те татах ответләрах ёсөем сук мар. Сывләх сыхлавөн сферинчи пулашу пахаләхне үстерөс тёллөвлө пилотлә проекта пурнәс кёртөме Чаваш Ен валли пётөмпө 702 миллион тенкё укса уйәрма паләртнә.

Строительство, инноваци, патшаләхән пётөмёшлө тухәсләхне үстерөссинчи коррупцие пётөрөсси, ял хушаләх продукцияне туса илессин каләпәшне үстермелли сұл-йёр сичне Президент тёллөн чарәнса тәчө. Семье, ача, демографиллө лару-тару, херәрәм ыйтәвёсөне пысак тимлөх уйәрчө.

2007 сұл – Ача сұлталәкө. Ача амәшөпе ачашән тарәхасси – сёр сичне пирён пурнәсра чи савалли. Савәнпах ёнтё: «Енчө те эфир ачасене йёркеллө пәхса үстерөстөпөр, вёсен сывләхөпе чун пуянләхне сыхласа хавармастпәр, вёсен пурнәсө сүтәрах, әс-хакәл тёлёшөнчөн пуянрах тумастпәр, йывәрләхра алә тәсса памастпәр пулсан, пирён тивёслө пуласләх та пулаймө», – терё Президент.

Сапла, Президент хайён умне те, пирён ума та нумай ййту лартрө. Малашне татах үсмеллөрөх, сөнөллө, пусаруллә ёслөс пулать. Вәхәт вәл ултавлә япала. Пирён умра вәл нумай, чики те сук пек. Анчәх та терёсөппө апла мар иккөн. Савәнпа та общөствәнә, хамәра, сывәх сынсене пуләшассине, усә курөссине пөр самантләха та кая хаварма кирлө мар, ыра тума васкас пулать.

В. ДАНИЛОВ,
ЧР Патшаләх Канашён депутатё, районти тёл больницән тёл врачө.

Тёл вярәнәта – аталану ыйтәвёсем

Республика Президентчө Николай Федоров февралён 5-мёшөнчө Министрсен Кабинечөн членөсөсемпе тата федераци ведомствисен территории органөсен ертүсөсемпе тунти кунсерен йёркелекен йәлана көнө планерка ирттернө.

Иртнө эрне кун республика пусләхө Чаваш Ен районөсенчө сұл-йёр строительствинө мөнле пынипе паллашнә. Николай Федоров ёсө лайәх йёркеленине, хавәртләха чакарма юраманине, сүт санталәкән меллө условийөсөемпе тата уйәракан укса-тенкөпе туллин усә курмаллине паләртнә. «Сұл-йёр строительствинө – районсен экономика аталанәвөн тата инвестици илёртүлөхөн никөсө», – тенё Президент. Вәл сұлсем тәвас енёпе чи малтанах вярәнти пусләхөсем тирпөйлөх ыйтәвёсөемпе сичне тарсах ёслекен ялсене пуләшмаллине уйәрмән паләртнә.

Экономика аталанәвөпе сүту-илү министрө Иван Моторин пёлтернө тарәх, Раҗсейри Правительствинө сирёплөтнө Федерацин 2007 сұлхи инвестици программине Чаваш Енри социаллә пёлтерёшлө объектсене кёртнө, савна май республика 1 миллиард тенкё ытла укса илнө. Президент Министрсен Кабинечөн членөсөсене Чаваш Енре 2008 – 2010 сұлсенче пысак проектсене пурнәслама федераци бюджетчөн уксине явәстара енёпе кирлө ёсөсене пурнәслама хушнә.

Ял хушаләх министрө Ми-

хаил Игнатёв сапла пёлтернө: паян уйәрм сынсен хушма хушаләхөсене аталантарма паракан кредит лимитөсөсене 1 миллион тенкө таран пысаклатнә. Сакә ял сыннисене сөнө йышши техника кәна мар, ял хушаләх продукцияне тирпөйлөкен оборудовани туйяма та май парать. Президент паләртнә тарәх, паян аш-какай, сёт, пахча симөс тата сёр улми тирпөйлөсси АПК аталанәвөн тёл сұл-йёрөсенчөн пөри пулмалла. Тирпөйлөкен предприяцисене сөнөтөмеллө, сөннисене тумалла, сак ёсө шанчәклә инвесторсене явәстара малла.

Сывәх вәхәтра Чаваш Енре Раҗсейри футбол союзөн президентчө, Федераци Канашён Самаркөсөсемпе спорт енёпе ёслекен комиссийөн председателө Виталий Мутко визитпа килмеллө, вәл республикари футбол аталанәвне пуләшма хатөррине паләртнә. Чаваш Ен Президентчө Николай Федоров физкультурәпа спорт тата туризм министрө Анатолий Николаева Виталий Мутко визичө вәхәтөнчө унпа тачә сыхәнү тытса ёслөс ыйтусене сүтсе явма хушнә. Республика пусләхө паләртнә тарәх, футболна сывләхне сирёплөтме, сиенлө хәнәху-пуләмпә көрөшме витөмлө пуләшәт.

Канашлура Министрсен Кабинечөн членөсөемпе ытти сивөч ыйтусене те сүтсе явнә.

ЧР ПА прөсс-служби.

Пахаләха йёркеллөх төрөслөсө тарәсчө

Район хаҗачөн 8-9 номерөсенчө 2007 сұлхи январён 31-мёшөнчө «Тавар туйякансенө пөлме» рубрикапа пичетленнө «Эрөх туйяниччөн хутне пәх» корреспондентирө республиканә турттарса килекен эрөх продукцияне хайсен ирөкөпе төрөслөменисөем шүтөнчө «Медиана» общөствәнә та асаннәччө. Асаннә общөство директорө В.В. Озякова пёлтернө тарәх, сакә чәнләхпа пөр килмөст. «Медиана» общөство «ПроСтОр» общөствәнә тунә килёшүпө ваккән сүтма илсе килекен алкоголь продукцияён пахаләхне йёркеллө төрөслөсө тарать, сывләхшән хәрушләх пулма пултараймасть. Апла пулсан «Медиана» продукцияне пөр шиклөмөсөрөх туйяма пултаратәр.

«Сёнтөрү ялавё» хаҗат редакцийө.

Юбилей

Саламлатпәр

Сатракасси ял тарәхөнчи Торинкасси ялөнчө пурәнәкан хамәрән хисөплө те юратнә мәшәра, аттөне, хуньстарике, хәтана тата ялан тараватлә тәванәмәра – **Гурий Гурьевич СКВОРЦОВА** февралён 7-мёшөнчө 70 сұл тултарнә ятпа чүнчөрөрен тухакан әшә сәмахөсөме саламлатпәр, пире татах чылай савәнтарса пурәнма вәрәм ёмөр сөнөтпөр. Эсө, нумай сұл хуши К. Иванов яч. хис. ял хушаләх производствө кооперативөнчө хушаләха аталантарассишөн халәхпа тимлөсө ёсленөскөр, паян та сак хушаләхри ёсө вәрсә ветеранөсен канашне ертсе пыратән, ял хушаләхө сөнө үсөм картлашкине хәпарасса ёсүпе шанатән. Сана сак ёсөре те үсөмлө пулма ырләх-сывләх сунатпәр, тәванусен юратәвөпе мәнукөсөн шакәл-шакәл каләсәвө пурнәсна хавхалантарасса шанатпәр.

Саламлаканөсем: мәшәрө Нина, ывәлөсөемпе кинөсем, икө мәнукө, хәтипе тәхләчи, тәванөсөем.

Уйкас Янасал ял тарәхне көрөкен Кёртөкасси ялөнчө пурәнәкан **Меркурий Илларионович ИЛЛАРИОНОВ** 70 сұл тултарнә ятпа әшшән саламлатпәр. Пурнәсәр туләх та вәрәм пултәр. Икөсөлми вәй-хал, тулли телей, кулленки хөвөллө те сүтә кун, пархатарлә сирөп сывләхпа ёмөрхи ыр кәмәлләх сунатпәр.

Саламлаканөсем: мәшәрө, ывәлөсөемпе кинөсем, хөрөпе көрүшө, мәнукөсөем.

Спорт уявө

Хёллөхи спорт сезонне уснә ятпа

Февралён 3-мёшөнчө хёллөхи спорт сезонне уснә ятпа тата «Раҗсейри йёлтөр йөрө – 2007» йёлтөрөсөсөн Пётөм Раҗсейри әмәртәвөсөн 1-мөш тапхәрне халалласа Муркашри йёлтөр базинчө әмәртусөем иртрөс. Пётөмпө 515 спортсмен хушәнчө унпа. Тёллөнрөх – 4-мөш страницәра.

«Радиоухум – хаҗат страницинчө. Саккуна, йёркене пёлетөр-и?»

Хакөем йүнөрөх чух ёлкөрсө юләр

Январён 29-мёшөнчө предприяцисен ертүсөсемпе ял тарәхөсөн пусләхөсөн канашләвө пулса иртрө. Ана район пусләхө Ю. А. Иванов ертсе пычө. Чи малтанах унпа Чаваш Республикн Президентчөн иртнө сұлхи октябрөн 3-мёшөнчө 80-мөш номерлө Указне пәхса тухрөс. Район администрацийөн пусләхөн пёрремөш сүмө А. Н. Иванов асаннә Указна килёшуллөн сёр лаптәкөсөне кадастр үчетне тата кушман пурләх объектсене патшаләх үчетне илессине лару-тару район паян епле пулнөпе тата мён тумаллине паллаштарчө.

Канашлура савән пекөх ЧР Президентчөн Н. В. Федорован ЧР Патшаләх Канашне янә Сыравне пәхса тухрөс. Юрий Александрович районти кашни отраслөнөх

– Чи малтанах асаннә документән тёл шухәшөпе пёлтерөшө сичне чарәнни вярәнлә пулө.

– ЧР Президентчөн 80-мөш номерлө Указө сёр лаптәкөсөемпе кушман пурләх объектсене тёлөшлө харпәрләх прависене сирөплөтме май парать. Сөрө те, кушман пурләхө те пирөн пур. Уйәрм сынсен те, предприяцисен те. 80-мөш номерлө Указ вара вёсен докуменчөсем пулмаллине кәртатса парать. Асаннә Указна килёшуллөн ялсенчи тата ялсөн хушшинчи территориясенчи сёрсөне, аэрофотоүкерчөкөсем тунә материалсөемпе усә курса,

инвентаризациемеллө те 2008 сұлхи июлөн 1-мөшөччөн сёр харпәрләхне чикөлөссине тата виҗөссине вёсөлөмеллө. Сапла вара сак тапхәрччөн кашни сёр лаптәкне хайён кадастр номерне памалла. Асаннә Указән тёл тёллөвө – пёрлөхи автоматизациленө системәнә төпе хурса, Чаваш Республикнчи сёр лаптәкөсөне патшаләх кадастр үчетне, кушман пурләх объектсене патшаләх үчетне илсе пётөрмеллө те сав системәнә 2008 сұлхи июлөн 1-мөшөччөн пур кушман пурләх объектсөем сиччөн кауакан пётөм сөвөденисене кёртмеллө.

– Альберт Николаевич, районта паян мён туса ирттермеллө ку тёлөшө?

– Паян пирөн тёллөв сакән пек – сёр территориясөне чикөлөмеллө, инвентаризациемеллө, халиччөн шута илмен сёр лаптәкөсөемпе кушман пурләх объектсөне тупса паләртмалла. Вара 2007 сұлхи июлөн 1-мөшөччөн сөрө кадастр үчетне илсе пётөрмеллө, техника инвентаризациленө вёсөлөмеллө, савән пекөх кушман пурләх объектсөне патшаләх үчетне илсе пётөрмеллө. Ку вәл район шайлө илсен.

(Вёсө 3-мөш стр.).

Көскөн

Паян – пёрлөхи информация кунө

Савна май пирөн района Чаваш Республикн Вёрентү тата самаркөсөн политикин министрөн сүмө М. Ю. Толстов, РФ ПФ Чаваш Республикнчи Управленийөн – патшаләх учреждениён управляющий Р. А. Кондратьева, Патшаләх ветеринари службин ертүсө В. К. Тихонов, «РФ Юстици министрөствин суд экспертизин Чаваш Республикнчи лабораторийө» патшаләх учреждениён ертүсө Л. П. Морозов килөсчө. Малтанах вөсөем район пусләхөпе Ю. А. Ивановпа тёл пуласчө. Унтан, икө ушкәна пайланса, район администрацийөн яваллә ёсөнөсөемпе пёрлө район тарәх каясчө.

Пёрремөш ушкән Муркаш лицейөнчө, Мән Сөнтөр тата Москакасси шкулөсөнчө, Москакасси ял тарәхөн администрацийөнчө пулса, унти лару-таруна паллашасчө, ёс коллективөсөем тёл пуласчө. Төлөр ушкән вара Чуманкәсси тата Уйкас Янасал ял тарәхөсөнчө граждәнсене хайсен ыйтәвөсөемпе йышәнәсчө, Чапаев яч. хис., Чкалов яч. хис., Ильич яч. хушаләхсөнчө пулса, фермаөсөнчи лару-таруна паллашасчө, унти коллективөсөем тёл пуласчө. Юлашкинчөн пёрлөхи информация кунөнчө пулнә ыйтусене татса памалли сұл-йөре паләртачсө.

Л. ПАВЛОВА.